

τελείας ἴσως τοῦ κόσμου, καὶ πόσον καταλλήλως ὁ Delille εἶπεν, ὅτι

Leur masse indestructible a fatigué le temps !

Αὗται αἱ ἐντυπώσεις ὡς ἀπεκόμισα ἐκ τῶν ἐπισκέψεών μου, ὁδηγηθεὶς ἐκ πολλῶν ἀναγνωσμάτων περὶ Αἰγύπτου καὶ ἰδίᾳ τῆς συντόμου πραγματείας τοῦ Hugonnet καὶ τοῦ ἄρτι ἐκδοθέντος παρὰ τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως ἐπισήμου ὁδηγοῦ τοῦ Μουσείου τῆς Γκίζης ὑπὸ τοῦ γάλλου διευθυντοῦ τοῦ Μουσείου J. de Morgan. Προσεπάθησα κατὰ τὸν ὀλίγιστον εἰς τὴν διάθεσίν μου χρόνον νὰ ἐξετάσω λεπτομερῶς τὰ μέρη ταῦτα χάριν τῶν ἐν Ἑλλάδι ἀναγνωστῶν τοῦ Παρνασσοῦ καὶ οὐχὶ βεβαίως τῶν ἐνταῦθα, εἰς οὓς εἶνε πολὺ γνωστά, ἢ τῶν ξένων, οἵτινες κατὰ μυριάδας ἐπισκέπτονται τὴν Ἀνω καὶ Κάτω Αἴγυπτον ἀνὰ χεῖρας ἔχοντες τὰ πάμπολλα περὶ αὐτῆς συγγράμματα, ἅτινα ἐκδίδονται καθ' ἑκάστην εἰς διαφόρους γλώσσας.

Εἴθε νὰ μοὶ ἐπιτραπῇ νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ τὰ τόσα ἄλλα μέρη, ἅτινα ἔχει ἡ χώρα αὕτη, ἢ κατὰ τοὺς ξένους κλασικὴ καὶ μυστηριώδης γῆ τῆς Αἰγύπτου, ἢ κοιτὶς αὕτη τοῦ ἀρχαίου πολιτισμοῦ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Λεωνίδας Μπαῖρας

ΚΑΒΑΛΛΕΡΙΑ ΡΟΥΣΤΙΚΑΝΑ¹

Ὁ Τουρίδδου Μάκκα, ὁ υἱὸς τῆς θειᾶς-Νούτσιας, ἀφοῦ ἐπέστρεψε ἀπὸ τὸν στρατὸν ὅπου ὑπηρετεῖ, ἐκαμάρωνε εἰς τὴν πλατεῖαν μετὰ τὴν στολὴν τοῦ βερσαλλιέρου καὶ μετὰ τὸ κόκκινον φέσι, τόσον ὅπου ὁμοιάζε μὲ ἐκεῖνον ὅπου πωλεῖ τῆς τύχης τὰ γραμμένα, ὅταν τοποθετῇ ἔξω τὸ τραπέζι του μετὰ τὸ κλωδίον τῶν καναρινίων. Αἱ νεάνιδες τὸν ἐκύτταζαν μετὰ ἀπληστον βλέμμα ὅταν μετέβαινον εἰς τὸν ναὸν κρύπτουσαι τὴν μορφήν ὑπὸ τὰς πτυχὰς τοῦ πέπλου των, καὶ τὰ παιδιά τὸν ἐτριγύριζαν ὡσὰν μυῖαι. Εἶχε φέρει καὶ μίαν καπνισύριγγα μετὰ τὸν βασιλέα ἐφιππον, τόσον καλὰ σκαλισμένον ὅπου ἐφαίνετο ζωντανός καὶ ἤναπτε τὰ πυρεῖα εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ πανταλονίου του, σηκώνων τὸ πόδι, ὡς νὰ ἤθελε νὰ δώσῃ λάκτισμα. Καὶ μῶλα ταῦτα ἡ Δόλα, τοῦ κυρ

¹ Ἐκ τοῦ διηγήματος τούτου τοῦ ἰταλοῦ συγγραφέως G. Verga ἐξήχθη τὸ ὁμώνυμον δράμα καὶ τὸ ὁμώνυμον ἐπίσης καὶ πολὺκροτον καταστὰν μελόδραμα τοῦ Μασκάνη. Τὸν τίτλον αὐτοῦ, ὅστις ἡδύνατο νὰ μεταφρασθῇ «Ἱπποτισμὸς χωριάτικος» ἀφίνομεν ἀμετάφραστον ὡς πασίγνωστον.

Ἀγγέλου ἡ κόρη δὲν ἐφάνη οὔτε εἰς τὴν ἐκκλησίαν, οὔτε εἰς τὸν χορόν, διότι εἶχεν ἀρραβωνισθῆ με ἓνα ἀπὸ τὴν Λικοδίαν, караγωγέα, ἓνα ὅστις εἶχεν εἰς τὸν σταῦλόν του τέσσαρα καλὰ μουλάρια τοῦ Σκορτί-νου. Ὅταν τὸ πρωτοέμαθεν ὁ Τουρίδδου, νὰ πάρῃ ὁ διάβολος ! ἤθελε νὰ τὸν ξεκοιλιάσῃ αὐτὸν τὸν Λικοδιανόν ! δὲν ἔκαμεν ὅμως τίποτε καὶ ἐξεθύμανε πηγαίνων καὶ τραγουδῶν ὅσα τραγούδια πεισματάρικα εἰ-ξευρε ἀπολάττω ἀπὸ τὰ παράθυρα τῆς νέας.

— Μὰ δὲν ἔχει ἄλλη δουλειὰ νὰ κάνῃ ὁ Τουρίδδου τῆς θειᾶς-Νούν-ταιας, ἔλεγον οἱ γείτονες, παρὰ νὰ ξενυκτᾷ τραγουδῶντας σὰν τὸ νυκτοπούλι ;

Τέλος πάντων τὴν συναπάντησε τὴν Λόλαν μίαν ἡμέραν ὅπου ἐπέ-στρεφεν ἀπὸ τὴν Παναγίαν τοῦ Κινδύνου, ὅπου εἶχε μεταβῆ διὰ τῆ-ξιμον· αὐτὴ ὅταν τὸν εἶδεν δὲν ἔλλαξε καθόλου τὸ πρόσωπόν της ὡσὰν νὰ μὴ τὴν ἔμελε τίποτε.

— Σὰν τὰ χιόνια ! τῆς εἶπεν ἐκαῖνος.

— ὦ ! καλῶς τὸν κύρ Τουρίδδου, μοῦ τὸ εἶπαν πῶς ἐπέστρεψες ἀπὸ τὴν πρωτομηνιά.

— Ἐμὲ μοῦ εἶπαν καὶ κάτι ἄλλα πράγματα· ἀλήθεια πῶς ὑπαν-δρεύεσαι με τὸν κύρ Ἀλφιον, τὸν караγωγέα ;

— Ἄν εἶνε θέλημα Θεοῦ ! ἀπήντησεν ἡ Λόλα σύρουσα ὑπὸ τὸν πώ-γωνα τὰς δύο ἄκρας τοῦ μανδυλίου της.

— Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ τραβάτε ἐσεῖς ἀπ' ἐδῶ καὶ ἀπ' ἐκεῖ καὶ τὰ κάμνετε ὅπως θέλετε. Τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἦτο νὰ γυρίσω κ' ἐγὼ ἀπὸ τόσον μακρυὰ μέρη καὶ ν' ἀκούσω αὐτὴν τὴν καλὴν εἶδησιν, κυρὰ Λόλα !

Ὁ καυμένος ἤθελε νὰ δείξῃ γεννασιότητα, ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἦτο βραγχνή, ἐπεριπάτει ὀπίσω ἀπὸ τὴν νέαν καμαρωτὰ καὶ ἡ φούντα τοῦ φεσίου του ἐταλαντεύετο καὶ ἐκτύπα τοὺς ὤμους του πὸτ' ἐδῶ, πὸτ' ἐκεῖ. Ἐνδομύχως αὐτὴ ἔλυπεῖτο διότι τὸν ἔβλεπε τόσον σκυθρωπόν, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ τὸν παρηγορήσῃ με γλυκὰ λόγια.

— Ἀκουσε, κύρ Τουρίδδου, τοῦ εἶπεν ἐπὶ τέλους, ἄφισε με νὰ προ-φθάσω ταῖς συντρόφισσαίς μου. Τί θὰ εἰποῦν εἰς τὸ χωριὸ ἂν με ἰδοῦν μαζί σου ;

— Δίκηο ἔχεις, ἀπήντησεν ὁ Τουρίδδου, τώρα ὅπου ὑπανδρεύεσαι τὸν κύρ Ἀλφιον, ὅπου ἔχει τέσσαρα μουλάρια στὸν σταῦλόν του, δὲν εἶνε σωστὸ νὰ δώσης ἀφορμὴ τοῦ κόσμου νὰ ὀμιλῇ. Ἡ μητέρα μου ὅμως ἡ κακομοῖρα ἠναγκάσθη νὰ πωλήσῃ τὸ ψάρὸ μας μουλάρι καὶ ἐκαῖνο τὸ ἀμπελάκι κοντὰ εἰς τὸν δημόσιον δρόμον τὸν καιρὸν ὅπου

ἐγὼ ἤμουν στρατιώτης. Ἄχ! πάει ὁ καλὸς καιρὸς· δὲν ἐνθυμεῖσαι πλέον τὴν ἐποχὴν ὅπου συνωμιλούσαμεν ἐσὺ στὸ παράθυρο κ' ἐγὼ στὴν ἀύλην, ὅταν μοῦ ἐχάρισε κ' ἐκεῖνο τὸ μανδύλι πρὶν φύγω, ὅπου ὁ Θεὸς τὸ ξεύρει πόσα δάκρυα ἔχω χύσει μέσα σ' αὐτό, ὅταν ἔφυγα κ' ἐπῆγα τόσον μακριά, ὅπου κανεὶς δὲν ἐγνώριζε οὔτε τὸ ὄνομα τοῦ χωριοῦ μας! Τώρα ἔχε γεῖα, Λόλα· ἄς τάξουμε καὶ ἄς πούμε πῶς τὸ πουλὶ ἐπέταξε καὶ πῶς ἡ φιλία μας ἐτελείωσεν.

Ἡ Λόλα ἐνυμφεύθη τὸν καραγωγέα, καὶ τὴν Κυριακὴν ἐφάνη εἰς τὸν χορὸν μὲ τὰ χέρια ἐμπροστὰ διὰ νὰ φαίνωνται ὅλα τὰ χονδρά χρυσὰ δακτυλίδια ὅπου τῆς εἶχε χαρίσει ὁ σύζυγός της. Ὁ Τουρίδδου ἐξηκολούθει νὰ συχνοπερνᾷ ἀπὸ τὸ σωκάκι μὲ τὴν πίππαν του εἰς τὸ στόμα, καὶ μὲ τὰ χέρια εἰς ταῖς τσέπαις, προσποιούμενος τὸν ἀδιάφορον καὶ ῥίπτων γλυκαῖς ματιαῖς εἰς τὰ κορίτσια, μέσα του ἔμως ἐθερίζετο, διότι ὁ σύζυγος τῆς Λόλας ἦτο τόσον πλούσιος ὥστε νὰ χαρίζη τόσον χρυσάφι καὶ διότι αὐτὴ ἔκαμνε πῶς δὲν τὸν ἔβλεπεν ὅταν ἐπέρνα.

— Ἐμπρὸς στὰ μάτια της θὰ τὸ κάμω, διὰ νὰ σκάση αὐτὴ ἡ σκύλλα! ἐψιθύριζεν.

Ἀντικρὺ τῆς κατοικίας τοῦ κυρ Ἀλφίου ἐκάθητο ὁ κυρ Κόλας ὁ ἀμπελουργός, ὁ ὁποῖος ἦτο τετράπλουτος, ὅπως ἔλεγαν, καὶ εἶχε μίαν θυγατέρα. Ὁ Τουρίδδου δὸς του δὸς του τὰ ἐκατάφερε νὰ ἔμβη κοπέλι εἰς τὴν ἐργασίαν τοῦ κυρ Κόλα καὶ ἤρχισε νὰ τριγυρίζη μέσα εἰς τὸ σπίτι καὶ νὰ λέγῃ κάποτε κανένα γλυκὸ λόγο εἰς τὸ κορίτσι.

— Διατί δὲν πηγαίνει νὰ τὰ εἰπῆς εἰς τὴν κυρά-Λόλαν αὐτὰ τὰ γλυκόλογα; ἀπῆντα ἡ Σάντα.

— Ἡ Λόλα τώρα εἶνε κυρά μεγάλη. Ἡ Λόλα ὑπανδρεύθη κ' ἐπῆρε βασιλικὸ ὑποκείμενο.

— Ἐγὼ δὲν τ' ἀξίζω τὰ βασιρικὰ ὑποκείμενα.

— Ἀξίζεις γιὰ ἑκατὸν Λέλαις, καὶ ξεύρω κάποιον ὅπου μπροστὰ εἰς ἐσέ δὲν θὰ ἐκαταδεχόταν νὰ τὴν κυττάξῃ τὴν Λόλαν, γιατί μπροστὰ σ' ἐσένα ἡ Λόλα δὲν εἶνε ἄξια νὰ σοῦ βγάλῃ τὰ παπούτσια.

— Ξεύρεις τί εἶπεν ἡ ἄλεπού ὅταν δὲν ἠμποροῦσε νὰ ρθᾷσῃ τὰ σταφύλια.....

— Εἶπε, τί νόστιμη ποῦ εἶσαι, κυρά μου!

— Κάτω τὰ ξεράδιά σου, κυρ Τουρίδδου.

— Φοβεῖσαι μὴ σέ φάγω;

— Ἐγὼ δὲν φοβοῦμαι οὔτε σέ οὔτε ἑκατὸν ὡσάν ἐσέ.

— Τὸ ξεύρομεν πῶς ἡ μητέρα σου ἦτον ἀπὸ τὴν Λικοδία καὶ τὸ αἷμά σου πέρνει φωτιὰ εὐκόλα. Οὐ!.. πῶς ἤθελα νὰ σέ φάγω μὲ τὰ μάτια!

— Μὲ τὰ μάτια φάγε με ὅσο θέλεις, γιατί με αὐτό δὲν θὰ μὲ βλάψης. Ὡστόσον σήκωσε αὐτὸ τὸ δεμάτι.

— Γιὰ σέ θὰ σήκωνα ὅλο τὸ σπίτι !

Αὐτὴ διὰ νὰ μὴ κοκκινίσῃ τοῦ τράβιξε μιὰ μ' ἓνα κομμάτι ξύλο ὅπου ἦρε πρόχειρον καὶ ὀλίγον ἔλειψε νὰ τὸν κτυπήσῃ.

— Κάμε γρήγορα, διότι μὲ ταῖς κουβένταις δουλειὰ δὲν γίνεται.

— Ἄν ἤμουν πλούσιος, μία τέτοια γυναῖκα ὥσάν ἐσέ θὰ ἐζητοῦσα νὰ πάρω, κυρὰ Σάντα.

— Ἐγὼ δὲν θὰ πάρω κανένα βασιλικὸ ὑποκείμενο, σάν τὴν κυρὰ Λόλα, μὰ ἔχω κ' ἐγὼ τὴν προικὰ μου, ἂν ὁ Θεὸς μου πέμψῃ κανένα.

— Τὸ ξεύρουμε δὲ πῶς εἶσαι πλούσιος, τὸ ξεύρουμε.

— Σάν τὸ ξεύρεις, τότε κάμε γρήγορα, γιατί ὁ πατέρας ὅπου καὶ ἂν εἶνε ἔφθασε, καὶ δὲν θέλω νὰ μ' εὕρῃ στὴν αὐλὴν.

Ὁ γέρος ἤρχισε νὰ μὴ τὰ βλέπῃ αὐτὰ μὲ καλὸ μάτι, ἀλλὰ ἡ κόρη ἐπροσποιεῖτο ὅτι δὲν τὸ ἐννοιωθε, ἐπειδὴ ἡ φούντα τοῦ φεσίου τοῦ βερσαλλιέρου τῆς εἶχε γαργαλίσει τὴν καρδιά καὶ τὴν ἐβλεπε πάντα νὰ σείεται ἐμπρὸς στὰ μάτια τῆς. Ἀφοῦ ὁμῶς ὁ πατέρας ἔβγαλε τὸν Τουρίδδου ἀπὸ τὴν δουλειὰ του, ἡ κόρη του ἄνοιγε τὸ παράθυρον καὶ ὅλο τὸ βράδυ συνωμιλοῦσε μαζί του, τόσο ὅπου εἰς τὴν γειτονιά ἄλλος λόγος δὲν ἐγίνετο.

— Τρελλαίνομαι διὰ σένα, ἔλεγεν ὁ Τουρίδδου· ἔχασα τὸν ὕπνον καὶ τὴν ὄρεξίν μου.

— Κολοκύθια !...

— Ἦθελα νὰ εἶμαι ὁ υἱὸς τοῦ βασιλεῖα διὰ νὰ σέ πάρω γυναῖκα.

— Ἄλλοῦ, ἄλλοῦ !....

— Μὰ τὴν Παναγία, σάν λουκοῦμι θὰ σ' ἔτρωγα !

— Ἄς τ' αὐτά.

— Μὰ τὴν πίστιν μου !...

— Ὡχ ! μανούλα μου !...

Ἡ Λόλα ὅπου τὰ ἤκουε κάθε βράδυ κρυμμένη ὀπίσω ἀπὸ τὴ γλάστρα τοῦ βασιλικοῦ τῆς, καὶ ἄχνιζε κ' ἐκοκκίνιζε, μίαν ἡμέραν ἐκάλεσε τὸν Τουρίδδου.

— Ἔτσι λοιπόν, κύρ Τουρίδδου, δὲν χαιρετᾷς πλέον τοὺς παληοὺς φίλους ;

— Μὰ !... εἶπε μὲ στεναγμὸν ὁ νέος, καὶ ποῖος ἤμπορεῖ νὰ σέ χαιρετίσῃ τοῦ λόγου σου !

— Ἄν ἔχῃς ἐπιθυμίαν νὰ μὲ χαιρετίσῃς, τὸ σπίτι μου τὸ ξεύρεις. ἀπήντησεν ἡ Λόλα.

Ὁ Τουρίδδου ἐπῆγε νὰ τὴν χαιρετίσῃ τόσο συχνά, ὥστε ἡ Σάντα τὸ ἐννοιωσε καὶ τοῦ ἐκλείσε τὸ παράθυρον κατὰμουτρα. Οἱ γείτονες τὸν ἔδειχναν μὲ χαμόγελο ἢ μὲ κανένα κίνημα τῆς κεφαλῆς, ὅταν ἐπέρνα. Ὁ σύζυγος τῆς Λόλας ἐτριγύριζε μὲ τὰ ζῶά του εἰς τὰς ἐμπορικὰς πανηγύρεις.

— Τὴν Κυριακὴν θὰ ὑπάγω νὰ ἐξομολογηθῶ, διότι εἶδα ἀπόψε εἰς τὸν ὕπνον μου μαῦρο σταφύλι.

— Ἀφίσε, ἀφίσε ! ἔλεγε μὲ παρακάλια ὁ Τουρίδδου.

— Ὅχι, τώρα πλησιάζει τὸ Πάσχα καὶ ὁ ἄνδρας μου θὰ ἐπαραξενεύοιται γιατί δὲν ἐπῆγα νὰ ἐξομολογηθῶ.

— Ἀ, ἐφιθύριζεν ἡ Σάντα ἡ κόρη τοῦ κυρ Κόλα, περιμένουσα γονατισμένη νὰ ἔλθῃ ἡ σειρά της νὰ σταθῇ ἐμπρὸς εἰς τὸ ἐξομολογητήριον, ὅπου ἡ Λόλα ἔλεγε τὰς ἁμαρτίας της. Ἐννοιά σου καὶ δὲν θὰ σὲ στείλω εἰς τὴν Ρώμην διὰ νὰ λάβῃς ἄφεσιν !

Ὁ κυρ Ἀλφιος ἐπέστρεψε μὲ τὰ μουλάρια του γεμάτος παράδες καὶ ἔφερεν ὡς δῶρον εἰς τὴν σύζυγόν του ἓνα ὠραῖον φόρεμα διὰ τὰς ἐορτάς.

— Δίκαιον ἔχεις νὰ τῆς φέρῃς δῶρα, τοῦ εἶπεν ἡ γειτόνισσα ἡ Σάντα, διότι ὅταν ἐσύ λείπῃς, ἡ γυναῖκά σου σοῦ στολίζει τὸ σπίτι.

Ὁ κυρ Ἀλφιος ἦτον ἀπὸ ἐκείνους ὑποῦ βάζουν στραβά τὸ φέσι καὶ ὅταν ἤκουσε νὰ τοῦ ὁμιλοῦν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον διὰ τὴν γυναῖκά του, ἤλλαξε χρῶμα τὸ πρόσωπόν του ὥσάν νὰ τὸν εἶχαν μαχαιρώσει.

— Νὰ πάρῃ ὁ διάβολος ! ἀνέκραξε, κύτταξε μήπως δὲν εἶδες καλὰ, διότι δὲν θὰ σ' ἀφίσω μάτια νὰ κλάψῃς οὔτε σ' ἐσέ, οὔτε σὲ ὅλο σου τὸ συγγενολόγι !

— Ἐγὼ δὲν συνειθίζω νὰ κλαίω, ἀπήντησεν ἡ Σάντα, ἐγὼ δὲν ἐκλαυσα οὔτε ὅταν εἶδα μὲ αὐτὰ μου τὰ μάτια τὸν Τουρίδδου, τὸν υἱὸν τῆς θειᾶς-Νούντιας νὰ ἐμβαίνει τὴν νύκτα εἰς τὸ σπίτι τῆς γυναίκας σου.

— Καλὰ, ἀπήντησεν ὁ κυρ Ἀλφιος, σ' εὐχαριστῶ πολὺ.

Ὁ Τουρίδδου, τώρα ὅπου ἐγύρισεν ὁ γάτος, δὲν ἐτριγύριζε πλέον εἰς τὸ σωκάκι καὶ ἔβγαζε τὴν σκάσι του εἰς τὸ καπηλεῖον μὲ τοὺς φίλους. Τὴν παραμονὴν τοῦ Πάσχα εἶχαν ἓνα πιάτο μὲ λουκάνικα κ' ἐγλεντοῦσαν. Ὅταν ἐμβῆκε μέσα ὁ κυρ Ἀλφιος, ὁ Τουρίδδου ἀπὸ τὸν τρόπον μόνον ποῦ τὸν ἐκύτταξε ἐκτάλαβε πῶς ἦλθε διὰ ἐκείνη τὴ δουλειὰ καὶ ἀπέθεσε τὸ πηροῦνι του εἰς τὸ πιάτο.

— Ἐχεις τίποτε νὰ μὲ διατάξῃς, κυρ Ἀλφιε ; τοῦ εἶπεν.

— Τίποτε, κυρ Τουρίδδου, μὴν ἐνοχληθῇς, εἶχα καιρὸν ποῦ δὲν σὲ ἔβλεπα καὶ ἤθελα νὰ σοῦ ὁμιλήσω διὰ ἐκείνην τὴν δουλειὰ ποῦ ξεύρεις.

Ὁ Τουρίδδου εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἐπρόσφερε ἓνα ποτήρι, ἀλλὰ ὁ Ἄλφιος τοῦ ἔσπρωξε τὸ χέρι. Τότε ὁ Τουρίδδου ἐσηκώθη καὶ τοῦ εἶπε :

— Ἐδῶ εἶμαι, κύρ Ἄλφιε.

Ὁ καραγωγέας τοῦ ἀγκάλιασε τὸν λαιμὸν μὲ τὸ χέρια του :

— Ἄν θέλῃς αὖριον νὰ ἔλθῃς κοντὰ εἰς ταῖς φραγκοσυκιάς τῆς Καντζίριας, ἡμποροῦμεν νὰ ὁμιλήσωμεν διὰ ἐκείνην τὴν δουλειὰ ποῦ ξεύρεις.

— Περίμενέ με εἰς τὸν δημόσιον δρόμον ὅ,τι βγαίνει ὁ ἥλιος καὶ πηγαίνομεν μαζί.

Μὲ αὐτὰ τὰ λόγια ἐρίλησε ὁ ἕνας τὸν ἄλλον, τὸ φιλὶ τῆς μονομαχίας. Ὁ Τουρίδδου ἐδάγκασε τὸ αὐτὶ τοῦ καραγωγέως καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον τοῦ ἔδωσε ρητὴν ὑπόσχεσιν νὰ μὴ λείψῃ.

Οἱ φίλοι ἄφισαν τὸ φαγητὸν χωρὶς νὰ βγάλουν λέξιν, καὶ συνώδυσαν τὸν Τουρίδδου ἕως μὲ τὴν κατοικίαν του. Ἡ θειὰ-Νεύντσια ἡ καὶμένη τὸν ἐπερίμενε ἀργὰ κάθε βράδυ.

— Μάννα, τῆς εἶπεν ὁ Τουρίδδου, ἐνθυμεῖσαι ὅταν ἐπῆγα στρατιώτης ποῦ ἔλεγες πῶς δὲν θὰ γυρίσω πλέον ; Δὸς μου ἓνα φιλὶ ὥσάν ἐτότε, διότι αὖριον θὰ φύγω πάλιν νὰ πάγω μακριά.

Πρὶν ξημερώσῃ ἐπῆρε τὸ μαχαῖρι του, ἓνα μαχαῖρι μὲ σοῦστα ὅπου εἶχε κρύψει ἀποκάτω ἀπὸ τὸν σανὸν ὅταν ἐπῆγε στρατιώτης, καὶ ἐξέκίνησε διὰ ταῖς φραγκοσυκιάς τῆς Καντζίριας.

— Χριστὲ καὶ Παναγία μου ! ποῦ πᾶς μὲ τόση σπουδὴ ; ἐρωτοῦσε ἡ Λόλα μὲ φωνὴ κλαυμένη τὸν σύζυγόν της, ὁ ὁποῖος ἐτοιμαζόταν νὰ ἐξέλθῃ.

— Ἐδῶ σιμά πηγαίνω, ἀπήντησεν ὁ κύρ Ἄλφιος, μὰ γιὰ σὲ θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ μὴ γυρίσω ὀπίσω.

Ἡ Λόλα μὲ τὸ ὑποκάμισον προσηύχετο κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι καὶ ἐφιλοῦσε συχνὰ τὸ κορβολόγι ὅπου τῆς εἶχε φέρει ὁ μοναχὸς-Βερναρδῖνος ἀπὸ τοὺς Ἀγίους Τόπους, καὶ ἔλεγεν ὅλα τὰ πατερνιά ὅπου ἐνθυμεῖτο.

— Κύρ Ἄλφιε, ἤρχισε νὰ λέγῃ ὁ Τουρίδδου ἀφοῦ ἐπεριπάτησε κάμποσιν ὄραν μαζί μὲ τὸν σύντροφόν του, ὁ ὁποῖος δὲν ἔβγαζε λέξιν καὶ εἶχε τὸ καπέλλο του κατεβασμένον ὥς τὰ μάτια, μὰ τὸν ἀληθινὸν Θεόν, ξεύρω πῶς ἔχω ἄδικον καὶ θ' ἄφινά νὰ σκοτωθῶ. Ἀλλὰ πρὶν ἔλθω ἐδῶ, εἶδα τὴν γρηά μου, ὅπου εἶχε σηκωθῇ, μὲ τὴν πρόφασιν τάχα πῶς ἠθελε νὰ κυττάξῃ τὸ κοτέτσι, σὺν νὰ τῆς τὸ ἔλεγε κρυφὰ ἡ καρδιά της, καὶ μὰ τὸν Θεόν τὸν ἀληθινόν, θὰ σὲ σκοτώσω σὺν σκυλί, διὰ νὰ μὴν τὴν κάμω νὰ κλάψῃ, τὴν γρηούλα μου.

— Τόσον τὸ καλλίτερο, ἀπήντησεν ὁ κύρ Ἄλφιος, θὰ κυτπήσωμε γερὰ καὶ οἱ δύο μας.

Καὶ οἱ δύο ἔπαιζαν καλὰ τὸ μαχαῖρι. Ὁ Τουρίδδου ἔφαγε τὴν πρώτην μαχαίριάν, ἀλλὰ ἐπρόλαβεν ἐγκαίρως καὶ τὴν ἐδέχθη ἐπάνω στὸν βραχίονα τοῦ τὴν ἐπλήρωσε καλὰ καὶ αὐτὸς καὶ τοῦ ἐτράβηξε μιὰ μαχαίριά κατὰ τὴν μασχάλην.

— Ἄ, κύρ Τουρίδδου! ἔχεις βλέπω σκοπὸν νὰ μὲ ξεκάμης!

— Σοῦ τὸ εἶπα· τώρα ποῦ εἶδα τὴ γρηά μου εἰς τὸ κοτέτσι, μοῦ φαίνεται πῶς τὴν ἔχω πάντα μπροστὰ στὰ μάτια μου.

— Ἀνοιξέ τα καλὰ τὰ μάτιά σου, τοῦ ἐφώναξεν ὁ κύρ Ἀλφιος, διότι τώρα θὰ σοῦ δώσω τὴν καλή.

Καὶ ὅπως ὁ Τουρίδδου ἐστέκετο εἰς φύλαξιν καὶ ἐκρατοῦσε τὸ ἀριστερὸ χέρι ἐπάνω στὴ πληγὴ ποῦ τὸν ἐπονοῦσε καὶ σχεδὸν ἐσέρνετο κάτω μὲ τὸν ἀγκῶνά του, ὁ ἀντίπαλός του ἄρπαξε μιὰ χούφτα χῶμα καὶ τοῦ τὴν ἔρριψε στὰ μάτια.

— Ἀχ! ἐφώναξεν ὁ Τουρίδδου, τυφλωμένος, ἐχάθηκα!

Κ' ἐπροσπαθοῦσε νὰ φύγῃ μὲ κάτι ἀπηλπισμένα πηδήματα πρὸς τὰ ὀπίσω· ἀλλὰ ὁ κύρ Ἀλφιος τὸν ἐπρόφθασε καὶ τοῦ ἔδωσε μιὰ μαχαίριά εἰς τὸ στομάχι καὶ ἄλλη μία εἰς τὸν λαιμόν.

— Τώρα ἔγιναν τρεῖς! αὐτὴ σοῦ τὴ δίνω γιὰ τὸ σπίτι ποῦ μοῦ ἐστόλισες. Τώρα ἡ μάνα σου θ' ἀφίση ταῖς κότταις της.

Ὁ Τουρίδδου ἔκαμε μερικὰ βήματα ἐδῶ κ' ἐκεῖ μέσα εἰς ταῖς φραγκοσυκιάς καὶ ἔπειτα ἔπεσε μακρὺς φαρδὺς κατὰ γῆς. Τὸ αἷμα ἔβγαине ἀφρίζοντας μὲ μουρμουρητὸ ἀπὸ τὸν λαιμόν του καὶ οὔτε κἄν: Ἀχ! μανοῦλά μου! δὲν ἠμπόρεσε νὰ εἰπῇ.

X.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΒΙΝΣΤΑΪΝ¹

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΟΚΙΜΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ' ΑΡΘΟΥΡ
(Alexandre M' Arthur).

(Κατὰ μετάφρασιν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ ὑπὸ τῆς δεσποινίδος Χαρικλαίας Ν.Μ.)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ II.

«Σουλαμίτις.» — Ἱστορικαὶ Συναυλίας.

Ὁ Ρουβινστάιν, ρίψας εἰς τὸ μέσον τὴν καινοφανῆ ιδέαν περὶ ἱεροῦ μελοδράματος, ἐπεδόθη εἰς τὴν σύνθεσιν τῆς Σουλαμίτιδος, ἥς ἡ μουσικὴ δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἡ θελκτικωτέρα πάσης ἄλλης προγενεστέρας

¹ Συνέχεια· ἴδε φυλλάδιον 9.